Sveriges Kommuner och Regioner

Ökad tillgänglighet till barn- och ungdomspsykiatrin 2025–2026

– Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner

2025-03-05

Sveriges Kommuner och Regioner

Agenda

Del 1:

- Inledning – Kerstin Evelius
- Genomgång av överenskommelsens innehåll, uppföljning/redovisning och rekvisition av medel – Johanna Woltjer

Del 2:

- Detaljerad information om de särskilda prestationsbaserade ersättningarna, samt redovisningskrav

Del 3:

- Frågestund – skicka in frågor via chatten
- Avslut, länkar till mer information och kontaktuppgifter

Sveriges Kommuner och Regioner

Del 1: Inledning, bakgrund och överenskommelsens inriktning

Sveriges Kommuner och Regioner

Bakgrund

- Långa väntetider till BUP har länge varit ett problem.
- Under 2024 genomfördes 67 % av de första besöken, 57 % av utredningarna och 66 % av behandlingarna inom vårdgarantins gränser.
- Det förekom stora regionala skillnader 2024 avseende måluppfyllelsen av den förstärkta vårdgarantin på 30 dagar
    - Första besök: 22–88 procent,
    - Påbörjad utredning: 4–97 procent,
    - Påbörjad behandling: 15–98 procent.

Sveriges Kommuner och Regioner

Överenskommelsens inriktning

- Tvåårig överenskommelse.
- Totalt en miljard kronor per år.
- Regionerna ska arbeta för att öka tillgängligheten.
- SKR och staten stödjer strategiska insatser för att höja BUP:s effektivitet, produktivitet och kapacitet i syfte att korta väntetider.
- Överenskommelsen innehåller två särskilda block
  - Utvecklingsarbete.
  - Prestationsbaserade ersättningar.

Sveriges Kommuner och Regioner

Del 1: Genomgång av överenskommelsens innehåll

Sveriges Kommuner och Regioner

Block ett: Utvecklingsarbete

Sveriges Kommuner och Regioner

Block ett: Utvecklingsarbete

Regionerna ska:

- **Genomföra en analys** av befintliga personalresurser, rutiner och processer för att identifiera
  - hur olika delar av BUP-verksamheten kan effektiviseras,
  - hur första linjen/primärvården kan organiseras, stärkas och utvecklas för att säkerställa omhändertagande på rätt vårdnivå samt korta väntetider och vårdköer till ett första besök inom BUP, utredning och behandling,

  samt att säkerställa

  - en ändamålsenligt och stegvis omhändertagande av barn och unga med psykisk ohälsa i regionen.

Sveriges Kommuner och Regioner

Block ett: Utvecklingsarbete

Regionerna ska:

- **Genomföra insatser** för att ta sig från nuläge till ett önskat läge i enlighet med den genomförda analysen.

Sveriges Kommuner och Regioner

Block ett: Utvecklingsarbete

Regionerna ska:

- **Arbeta aktivt med produktionsplanering och kapacitetsstyrning.**
- Verka för att produktionsplanering och kapacitetsstyrning ska vara en integrerad del i verksamheternas systematiska kvalitetsarbete.

Sveriges Kommuner och Regioner

Block ett: Utvecklingsarbete

Regionerna ska:

- **Delta i nationella utvecklingsarbeten**, inklusive SKR:s utvecklingsarbete, som på olika sätt
  - stödjer utveckling av vården i syfte att garantera god och jämlik vård,
  - kortar köer för barn och unga med psykisk ohälsa.

  Detta inkluderar utvecklingsarbeten
  - att öka effektiviteten och produktiviteten,
  - förbättra produktionsplaneringen i syfte att öka tillgängligheten till BUP.

Sveriges Kommuner och Regioner

Block ett: Utvecklingsarbete

Totalt 150 mkr:

- Varje region får en grundsumma på 5 miljoner kronor.
- Resterande medel fördelas i förhållande till befolkningsstorlek 0-18 år.

Sveriges Kommuner och Regioner

Block två: Prestationer

Sveriges Kommuner och Regioner

Block två: Prestationer

- Rörliga ersättningar kopplade till faktiska väntetider avseende
  - första besök,
  - påbörjad utredning
  - Påbörjad behandling,
- Fortsättning av samma mål som under 2024.
- Mätning sker månadsvis.

Sveriges Kommuner och Regioner

Block två: Prestationer

- Nytt målområde av rörliga ersättningar är **väntande till nybesök.**
  - Antalet genomförda första besök inom BUP ska under en viss period vara minst lika stort som antalet nya patienter som under samma period har lagts på nybesöksväntelistan.
- Mätperioderna 2025
  - mars–juni
  - juli–november
- Mätperioderna 2026
  - januari – juni
  - juli –november

Sveriges Kommuner och Regioner

Block två: Prestationer

Totalt 840 mnkr, 210 mnkr för respektive område

- faktiska väntetider till nybesök,
- faktiska väntetider till påbörjad utredning,
- faktiska väntetider till påbörjad behandling,
- väntande till nybesök.

Ersättningar som inte betalas ut under året går till **bonuspotter.**

- Betalas ut vid årets slut i förhållande till genomförda prestationer.

Sveriges Kommuner och Regioner

SKR:s stödjande uppdrag

SKR ska genomföra insatser för att stödja regionerna att uppnå resultat och uppfylla villkoren genom att

- bidra till arbetet att ta fram anvisningar, riktlinjer och rutiner för inrapportering och kvalitetssäkring av data,
- samarbeta och föra dialog med berörda aktörer för att säkra insamlingen och kvalitetssäkringen av väntetidsdata.

Sveriges Kommuner och Regioner

SKR:s stödjande uppdrag

- Ge stöd i regionernas arbete med analyser och processer.
- Stödja regionerna i arbetet med produktions- och kapacitetsstyrning.
- Utbyta kunskaper och erfarenheter med Socialstyrelsen i uppdrag som har bäring på överenskommelsen.

Sveriges Kommuner och Regioner

SKR:s stödjande uppdrag

Därutöver planerar SKR stödja regioner bland annat genom

- utveckling av tydligare feedbacksystem,
- arenor för inspiration, utbildning och erfarenhetsutbyte.

Sveriges Kommuner och Regioner

Del 1: Uppföljning/redovisning och rekvisition av medel

Sveriges Kommuner och Regioner

Uppföljning/ redovisning

- Väntetidsredovisning ska göras månatligen till den nationella väntetidsdatabasen.
- Senast den 31 mars 2026 lämnas in en redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) om
  - de genomförda utvecklingsarbeten och de resultat som de har lett till,
  - de genomförda arbeten för att uppnå prestationskraven och utveckla tillgängligheten, samt de resultat som de har lett till.

Sveriges Kommuner och Regioner

Rekvisition av medel

- Medel till prestationskrav för väntetider respektive vårdköer utbetalas vid två tillfällen under året.
  - I **augusti** utbetalas medel baserat på regionernas uppfyllnadsgrad av prestationskraven för mars till och med juni.
  - I **december** utbetalas medel baserat på regionernas uppfyllnadsgrad av prestationskraven under juli till och med november, samt
  - medlen i bonuspotten.

Sveriges Kommuner och Regioner

Rekvisition av medel

- Kammarkollegiet ansvarar för utbetalningen av medel till regionerna i augusti respektive i december 2025.
- Kammarkollegiet ansvarar även för uppgifter för rekvisition och redovisning.

Sveriges Kommuner och Regioner

Del 2: Detaljerad information om de särskilda prestationsbaserade ersättningarna och redovisningskrav

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplade till väntetider

- Prestationsbaserade medel bedöms separat avseende faktiska väntetider för
  - första besök,
  - påbörjade utredningar,
  - påbörjade behandlingar.
- Månatligen under perioden:
  - mars–november 2025
  - januari–november 2026

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplade till väntetider – alternativ ett

- Regionen kvalificerar sig för de prestationsbaserade medlen genom att **uppvisa en förbättring** inom BUP **jämfört med samma månad föregående år** gällande andelen av respektive månads genomförda
  - första besök,
  - påbörjade utredningar,
  - påbörjade behandlingar,

  inom 30 dagar.

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplade till väntetider – alternativ ett

- Förbättring med **1,0–4,9** procentenheter ger regionen **50 procent** av regionens reserverade månadspott.
- Förbättring med **5,0–9,9** procentenheter ger **75 procent** av regionens reserverade månadspott.
- Förbättring med **10,0** procentenheter eller mer ger **100 procent** av regionens reserverade månadspott.

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplade till väntetider – alternativ två

Regionen kan kvalificera sig till **100 procent** av medlen genom att:

- **minst 75 procent** av de genomförda första besöken, påbörjade utredningarna respektive påbörjade behandlingarna **har skett inom 30 dagar**, och
- **minst 75 procent** av barn och unga **som väntar** på ett första besök, att påbörja en utredning respektive att påbörja en behandling **ska ha väntat maximalt 30 dagar**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Bonuspott för prestationskrav kopplade till väntetider

- Om en region under en viss månad inte klarar ett visst prestationskrav överförs de avsatta medlen för det prestationskravet under den månaden till en bonuspott.
- I bonuspotten samlas under året alla de medel som inte betalats ut till regionerna.
- Bonuspotten utbetalas så att ersättningen speglar de prestationer som regionerna har åstadkommit under hela året.

Sveriges Kommuner och Regioner

Bonuspott för prestationskrav kopplade till väntetider

Ett exempel:

- Om en regions tilldelade medel för uppfyllda prestationskrav för väntetider till BUP, i enlighet med den förstärkta vårdgarantin, har utgjort tre procent av de totala medlen för alla uppfyllda prestationskrav för samtliga regioner under berört år, kommer motsvarande andel om tre procent av bonuspotten att tillfalla den regionen.

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplat till att korta vårdköer till ett första besök

Antalet genomförda första besök inom BUP under en viss period **ska vara minst lika många som antalet nya patienter som** under samma period **har lagts på väntelistan**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplat till att korta vårdköer till ett första besök

- Mätningarna görs månatligen.
- Uppföljningen som grund för utbetalad ersättning sker summerande
  - i slutet av juni,
  - i slutet av november.

➢ Jämnar ut kortsiktiga fluktuationer i inflödet till BUP:s väntelista och kapacitet att genomföra ett första besök.

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplat till att korta vårdköer till ett första besök

Formel för beräkning är följande:

- Vid månadsskiftet jämförs samtliga genomförda första besök under månaden (från faktiska väntetider) med antalet som under samma månad lagts på väntelistan och därmed redovisas vid månadsskiftet som väntande i 0–30 dagar för första besök.
- Hela periodens resultat tas fram genom att förändringen för respektive månad summeras under hela perioden.

Sveriges Kommuner och Regioner

Prestationskrav kopplat till att korta vårdköer till ett första besök

Genomförda prestationer ger regionen följande andel av regionens reserverade pott för den aktuella perioden

- **100–102,5** procent **ger 50 procent**,
- **102,6–105** procent **ger 75 procent**,
- **mer än 105** procent **ger 100 procent**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Bonuspott kopplat till att korta vårdköer till ett första besök

- Om en region under den aktuella perioden inte klarar prestationskrav kopplat till första besök inom BUP överförs de för regionen reserverade medlen för prestationskravet till en bonuspott.
- I bonuspotten samlas under året alla de medel som inte betalats ut på grund av att regioner inte har uppnått sina periodvisa prestationskrav.
- Bonuspotten utbetalas så att ersättningen speglar de prestationer som regionerna har åstadkommit under hela året.

Sveriges Kommuner och Regioner

Bonuspott kopplat till att korta vårdköer till ett första besök

Ett exempel:

- Om en regions medel för uppfyllda prestationskrav har utgjort tre procent av de totala medlen för utbetalda uppfyllda prestationskrav för samtliga regioner under året, kommer motsvarande andel om tre procent av bonuspotten kopplad till det aktuella måttet att tillfalla den regionen.

Sveriges Kommuner och Regioner

Redovisning av väntetider

Regionerna ska under 2025 respektive 2026 rapportera in BUP data gällande

- Väntande till:
  - första besök
  - utredning
  - behandling
- Genomförda:
  - första besök
  - påbörjade utredningar
  - påbörjade behandlingar

Sveriges Kommuner och Regioner

Redovisning av väntetider

- Regionerna ska lämna uppgifter om väntetider till den nationella väntetidsdatabasen som förs av den aktör som har ansvar för denna skyldighet.
- I nuläget tillhandahålls väntetidsdatabasen av SKR.
- Regionerna ska rapportera in data på ett enhetligt sätt som möjliggör jämförbarhet mellan regioner, i enlighet med aktuella anvisningar och riktlinjer för inrapportering av data.

Sveriges Kommuner och Regioner

Redovisning avseende utvecklingsarbeten

Regionerna ska senast den 31 mars 2026 lämna in en redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) med årlig beskrivning av

- hur medlen har använts för att uppnå respektive prestationskrav,
- vilka insatser som regionerna har genomfört för att få ner väntetider till första bedömning, utredning och behandling och korta vårdköer till ett första besök inom BUP, utredning och behandling,
- samt resultatet av genomförda insatser.

Sveriges Kommuner och Regioner

Redovisning avseende utvecklingsarbeten

I den årliga redovisningen ska utöver framgå

- hur verksamheterna som arbetar med barn och unga med psykisk ohälsa kan effektiviseras i syfte att snabbare ge vård till patienter med psykisk ohälsa,
  - inbegripet vilka delar av BUP-verksamheterna som kan effektiviseras,
  - hur första linjen/primärvård kan organiseras, stärkas och utvecklas för att säkerställa ett ändamålsenligt omhändertagande av barn och unga med psykisk ohälsa i regionen,
  - samt en plan för hur dessa effektiviseringar ska genomföras.

Sveriges Kommuner och Regioner

Redovisning avseende utvecklingsarbeten

I den årliga redovisningen ska utöver framgå

- vilka insatser som har vidtagits för att ta sig från nuläge till ett önskat läge i enlighet med den genomförda analysen,
- vilka resultat som har uppnåtts.

Sveriges Kommuner och Regioner

Redovisning avseende utvecklingsarbeten

I den årliga redovisningen ska utöver framgå

- hur BUP arbetar med produktions- och kapacitetsstyrning,
- vilka åtgärder som har vidtagits för att integrera produktions- och kapacitetsstyrning i verksamheternas systematiska kvalitetsarbete.

Sveriges Kommuner och Regioner

Del 3: Frågestund, länkar till mer information och kontaktuppgifter

Sveriges Kommuner och Regioner

Frågor från chatten

Sveriges Kommuner och Regioner

Länkar till information

Överenskommelse psykisk hälsa för barn och unga | SKR

Psykisk hälsa | SKR

För effektiva insatser inom området psykisk hälsa | Uppdrag Psykisk Hälsa

Sveriges Kommuner och Regioner

Tack för idag!

kerstin.evelius@skr.se
08-452 73 76

johanna.woltjer@skr.se
08-452 79 33